

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Det er svært at opnå den lovpligtige eftervirkning efter efterafgrøder på 17 og 25 kilo N per hektar på plante- og husdyrbrug. Men udover førsteårsvirkningen, der er vist i tabellen, kommer der også en eftervirkning de kommende år, der gør, at lovkravene ikke er urealistiske. Arkivfoto.

Få optimal N-udnyttelse efter efterafgrøder

Eksperter

Nanna Hellum Kristensen,
specialkonsulent,
Seges Innovation,
nhkr@seges.dk.

Mange steder er efterafgrøderne meget veludviklede i år. Der er derfor god grund til at tilpasse destruktions tidspunkt plus eftervirkningen mellem marker, så bedriftens samlede kvælstofmængde udnyttes bedst muligt.

Tidspunkt for destruktion

Destruktion af efterafgrøder kan ske med pløjning, harvning eller nedvisning med glyphosat. Nedvisning bør kun bruges, hvis der samtidig er behov for bekæmpelse af rod ukrudt.

Efterafgrøder frigiver kvælstof til næste afgrøde, som starter umiddelbart efter destruktioenen. For at få den bedste udnyttelse, skal efterafgrøder destrueres på det rigtige tidspunkt.

På sandjord i nedbørsrige egne (Syd- og Vestjylland) starter afstrømning af vand i september-oktober. Her er det vigtigt at vente med destruktion til 1. februar, ellers risikerer man, at en del af det frigivne N udvaskes.

På lerjord i nedbørsfattige egne (Sydsjælland, Lolland-Falster og Storebæltsområdet) kan efterafgrøder destrueres lige efter 20. oktober, da risikoen for N-udvaskning her er minimal.

På lerjord med middelnedbør (Sjælland, Fyn, Øst- og Nordjylland) bør destruktion ske sent efterår eller tidligt forår.

På alle jordtyper er det vigtigt, at overvintrende efterafgrøder, der optager N sent vinter og forår (fx. græs), ikke destrueres for sent,

da de stjæler vand og næringsstoffer fra hovedafgrøden - især på lerjord. N-fikserende arter har lavere C/N-forhold og omsættes hurtigere, og bør derfor først destrueres i februar.

Eftervirkning mellem marker

Bedriften er pålagt en eftervirkning for de efterafgrøder som dyrkes til opfyldelse af de lovpligtige krav. Den lovpligtige eftervirkning fratrækkes bedriftens samlede kvælstofkvote, og repræsenterer eftervirkningen over flere år.

Hvis man har efterafgrødemarker med meget forskellig udvikling, kan udnyttelsen af bedriftens N-kvotet optimeres ved at fordele eftervirkningen rigtigt mellem marker. I tabellen er førsteårs eftervirkning vurderet i forskellige arter. I praksis er der store forskelle, og derfor skal man også selv vurdere efterafgrøderne. Mark Online kan være en hjælp, fordi N-optagelsen beregnes automatisk via satellitmålinger. Ud fra optagelsen beregnes eftervirkningen, der så indregnes i N-behovet til den efterfølgende vårsæd.

Førsteårs eftervirkning af kvælstof i forskellige efterafgrødearter i gennemsnit, vurdering.

Optagelse i efterafgrøde i top, kg N pr. ha	Vurdering af efterafgrøden	JB 1+3 (destrueret forår)		JB 5-6 (destrueret efterår)	
		Græs	Olieræddike	Græs	Olieræddike
20	Ringe vækst	13	14	4	6
40	Middel vækst	16	18	7	9
80	Kraftig vækst	22	36	11	15